

Τεύχος 33/Καλοκαίρι-Φθινόπωρο 2015

ΓΙΑΤΡΕΥΩ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΜΕΤΡΟΠΟΛΙΤΑΝ

Μία σπάνια νόσος

«Σέρβις» στο σώμα μας

Η κήλη των αθλητών

Ιστορικές σελίδες

Η ΑΠΝΟΙΑ ΣΤΟΝ ΥΠΝΟ

**ΣΤΟ ΜΕΤΡΟΠΟΛΙΤΑΝ:
ΜΙΑ ΜΟΝΑΔΑ
ΑΥΞΗΜΕΝΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ**

**ΚΑΡΔΙΟ
ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΗ
ΑΝΤΟΧΗ**

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

Ο ιατρός πίσω από τον κυβερνήτη

Ο κόμης Ιωάννης Καποδίστριας, πρώτος κυβερνήτης του νεοσύστατου Ελληνικού κράτους, γεννήθηκε στη βενετοκρατούμενη Κέρκυρα στις 10 Φεβρουαρίου 1776, ήταν δε το έκτο από τα εννιά παιδιά του αριστοκράτη νομικού Αντώνιου Μαρία ή Αντνομαρία Καποδίστρια και της Αδαμαντίας ή Διαμαντίνας Γονέμη, κόρης του κόμη Χριστόδουλου Γονέμη που καταγόταν από την Κύπρο. Σπούδασε ιατρική στην περίφημη Ιατρική και Φιλοσοφική Σχολή της Ραδονα, στις 10 Ιουνίου δε του 1797, μετά από εξετάσεις του απονεμήθηκε το διδακτορικό του δίπλωμα (dottorato) στην Ιατρική. Η ευφυΐα και ασφαλώς η τόλμη του τον ώθησαν να γίνει χειρουργός, γιατί χρειαζόταν περισσό θάρρος την εποχή εκείνη για να επιλέξει κάποιος τη χειρουργική, δεδομένου ότι

Γράφει

ο Δρ **Αναστάσιος Ι. Μυλωνάς** Στοματικός και γναθοπροσωπικός χειρουργός, Διδάκτωρ Οδοντιατρικής και Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών, Ιστορικός της Ιατρικής, Αν. διευθυντής Στοματικής και Γναθοπροσωπικής Χειρουργικής Κλινικής στο Metropolitan.

“Ιητρική δε πάντα πάλαι υπάρχει...”

Ιπποκράτης

η αναισθησία του ασθενή ήταν θέμα μυϊκής δύναμης και καλού «δεσίματος» των άκρων του.

Όταν επέστρεψε στην πατρίδα του ο νεαρός κόμης το καλοκαίρι του 1797, ασχολήθηκε με τη χειρουργική, εντυπωσιάζοντας τους πάντες με τη δεξιότητα, τις γνώσεις, αλλά κυρίως την αφιλοκέρδειά του. Οι πίο φημισμένοι αναταγωνιστές του χειρουργοί της εποχής, ήταν κάποιοι Αρβανίτες χτίστες, που μπορούσαν μέσα σε δυο ημέρες να αφαιρέσουν τη βουβωνοκήλη του ασθενή τους, αν φυσικά αυτός είχε αντέξει για δύο ολόκληρες ημέρες. Εργάστηκε στο Οθωμανικό Νοσοκομείο της Κέρκυρας, αφιερώνοντας τη ζωή του, με λόγια και έργα, στη διάρρηξη του τείχους της αμάθειας και των προλήψεων. Η φήμη του ως χειρουργού, που εξασκούσε τη δυτική ιατρική και χειρουργική, γρήγορα ξεπέρασε τα σύνορα της Κέρκυρας, ενώ η δωρεάν θεραπεία που προσέφερε στους ποπολάρους ασθενείς του, είχε ως αποτέλεσμα να συρρέουν δυστυχείς και πονεμένοι άνθρωποι απ’ όλα τα Επτάνησα για να τον συναντήσουν. Υπήρξε εμπνευστής και ιδρυτής του Ιατρικού Κολεγίου (Collegio Medico) της Κέρκυρας το 1802, της πρώτης ελληνικής επιστημονικής ιατρικής εταιρείας, που αποτέλεσε συμβουλευτικό όργανο της κυβέρνησης (ένα είδος Κεντρικού Συμβουλίου Υγείας της εποχής).

Οι αρμοδιότητες του πρώτου αυτού ιατρικού οργάνου περιελάμβαναν τον έλεγχο του ιατρικού επαγγέλματος

(έλεγχος των διπλωμάτων και διενέργεια εξετάσεων για τη χορήγηση νόμιμης άδειας ασκήσης στους ιατρούς και χειρουργούς), τις ιατροδικαστικές γνωματεύσεις, την επιδημιολογική παρακολούθηση της νοσηρότητας και τη λήψη προφυλακτικών μέτρων κατά των επιδημιών, την προστασία της παιδικής υγείας και των εγκύων, τον έλεγχο των φαρμακείων, την εκπαίδευση των μαιών και τη γενική υγειονομική κατάσταση του νησιού.

Έχοντας στέρεα άποψη για τα θέματα της ιατρικής επιστήμης, ο Ιωάννης Καποδίστριας φανέρωσε νωρίς και το διοικητικό του ταλέντο, με τις πολιτικές του ενέργειες για την ανάπτυξη της υγειονομικής μέριμνας στα Επτάνησα. Ως γραμματέας της επικρατείας, εσηγήθηκε το θεσμό των «Υγειοδημικών Κομιτάτων», παραρτημάτων του Ιατρικού Κολεγίου σε κάθε νησί, με

Εικόνα 1. Ο Κυβερνήτης Ιωάννης Καποδίστριας (Προσωπογραφία του Κ. Ηλιάδη. Πινακοθήκη Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών).

Η δολοφονία του Κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια από τους Κωνσταντίνο και Γιωργάκη Μαυρομιχάλη (Ελαιογραφία του Διονυσίου Τσόκου, 1850, Μουσείο Μπενάκη).

σκοπό την έγκαιρη λήψη υγειονομικών μέτρων, μεταξύ των οποίων τα σημαντικότερα ήταν αυτά που σχετίζονταν με το δαμαλισμό κατά της ευλογιάς, τον έλεγχο των αφροδισίων, των μαιών, τον «ιατρό των πτωχών» κ.λπ.

Ο Ιωάννης Καποδίστριας θεράπευσε και διακόνησε το ιατρικό λειτουργήμα, αναπτύσσοντας παράλληλα και αξιοζήλευτη πολιτική δράση μέχρι το τέλος του 1808, οπότε και έφυγε για την Ρωσία, αναλαμβάνοντας υπηρεσία ως διπλωμάτης στο Υπουργείο Εξωτερικών της Ρωσίας. Οι ιδιαίτερες ικανότητές του τον οδήγησαν σύντομα στην περίοπτη θέση του υπουργού των Εξωτερικών της Ρωσίας, απ' όπου βοήθησε καθοριστικά, με την επιρροή που ασκούσε στον Τσάρο Αλέξανδρο Α', την ελληνική υπόθεση και την ανεξαρτησία του υπόδουλου Γένους των Ελλήνων. Όντας πρόδρομος της ιδέας της Ενωμένης Ευρώπης, είναι γνωστή η συμβολή του στην επίλυση πλήθους περίπλοκων διεθνών προβλημάτων, αντιπαραθέτοντας την προοδευτική του θέση στην μακιαβελική και αντιδραστική ευρωπαϊκή πολιτική του πανίσχυρου Αυστριακού καγκελάρου Klemens Wenzel von Metternich, βασικού εμπνευστή και συντονιστή της αποτρόπαιας "Ιεράς Συμμαχίας".

όπως της πανώλης, του τύφου, της χολέρας, της ευλογιάς, της ελονοσίας κ.λπ. Τα πρώτα σοβαρά υγειονομικά μέτρα στην καθημαγμένη από τον πόλεμο της Ανεξαρτησίας Ελληνική Επικράτεια, ελήφθησαν από τον Ιωάννη Καποδίστρια. Ο φωτισμένος και μοναχικός κυβερνήτης εισήγαγε τον θεσμό της καραντίνας (απομόνωση των πληρωμάτων και επιβατών των πλοίων για σαράντα ημέρες), ενώ σύστησε έκτακτες Υγειονομικές Επιτροπές στην Αίγινα, τον Πόρο και το Ναύπλιο με αποστολή την εποπτεία των Υγειονομιών, την παρακολούθηση της υγείας και την ενημέρωση των αρμόδιων κυβερνητικών αρχών μέσω του Γενικού Εφόρου της Υγείας, θεσμό που επίσης ο ίδιος δημιούργησε για τον συντονισμό της υγειονομικής πολιτικής. Με δικές του εντολές συστήθηκαν Υγειονομοαστυνομεία και Υγειονομολιμεναρχεία, ενώ εξέδωσε αυστηρούς υγειονομικούς κανονισμούς αποβλέποντας στην διασφάλιση της Δημόσιας Υγείας, ως ύψιστου έννομου αγαθού. Προς την κατεύθυνση αυτή, χαρακτηριστικά είναι τα μέτρα βελτίωσης του συστήματος ύδρευσης και αποχέτευσης της πρωτεύουσας του νεοσύστατου Ελληνικού Κράτους, που έλαβε στο Ναύπλιο.

Ο Ιωάννης Καποδίστριας με την ομόφωνη εκλογή του από την Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας στις 3/17 Απριλίου 1827 ως πρώτου Κυβερνήτη της Ελλάδας με θητεία επτά ετών, έδειξε από την αρχή ιδιαίτερο και συντονισμένο ενδιαφέρον για την υγειονομική οργάνωση της νεοσύστατης Ελληνικής Πολιτείας και την εν γένει νοσηλευτική πολιτική, με επίκεντρο την πρόληψη των θανατηφόρων επιδημιών της εποχής,

Το Μπούρτζι, η γνωστή οχρωματική νησίδα στη είσοδο του λιμανιού, χρησιμοποιήθηκε ως Λοιμοκαθατήριο του Ναυπλίου, ενώ με πρωτοβουλία του Κυβερνήτη βελτιώθηκε η λειτουργία του "Α' Εθνικού Νοσοκομείου Ναυπλίου", που ιδρύθηκε το 1823, λίγο μετά την απελευθέρωση της πόλης. Στο νοσηλευτικό αυτό ίδρυμα γίνονταν η νοσηλεία των απόρων, ορφανών, στρατιωτών, καταδικών, αιχμαλώτων, καθώς επίσης και των γυναικών ελευθερίων ηθών. Ως γνωστόν κατά τον 19^ο αιώνα, οι εύποροι νοσηλεύονταν κατ' οίκον.

Το ηθικό μεγαλείο, η φιλοπατρία και η πολιτική ακεραιότητα του «Μεγάλου Έλληνα» Ιωάννη Καποδίστρια, αναδεικνύονται από τα λεγόμενά του προς τον Γιωργάκη Μαυρομιχάλη, γιό του Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, σε μία συνάντηση που είχε μαζί του, πριν δολοφονηθεί από τον θείο του Κωνσταντίνο Μαυρομιχάλη αλλά και τον ίδιο, στις 27 Σεπτεμβρίου του 1831. Μας παραδίδει ο Γεώργιος Τερτσέτης στα "Απόλογα" για τον Καποδίστρια: **«Μη μου ζητείτε ζωγραφίες πολύτιμες εις οικοδόμημα ακόμη ατελείωτο. Μέτρο μας και άστρο εις δεινά ελληνικά θεραπεία ελληνική. Με το στόμα μας, όχι ως οι χειρουργοί της Ευρώπης κόφτοντες, αλλά με το στόμα μας να βυζαίνουμε το έμπυο της πατρίδας μας δια να την γιάνομε...»**. Ο ιατρός Ιωάννης Καποδίστριας πίσω από τον Κυβερνήτη!

Εικόνα 2. Ο Ιωάννης Καποδίστριας αποτελεί μία από τις σαράντα φυσιογνωμίες που κοσμούν τη Sala dei Quaranta di Palazzo del Bo, Università di Padova, καθόσον υπήρξε φημισμένος φοιτητής του.